

ЕЛЕКТРОННІ БІБЛІОТЕКИ СВІТУ

26 січня 2009 р. Україна отримала доступ до всесвітньої електронної мережі наукових знань, яка об'єднує провідні вищі навчальні заклади планети. Віднині українські науковці можуть не лише знайомитися з усіма досягненнями закордонних колег, але й додавати до світової бази даних власні здобутки. Таку можливість їм надає проект «Електронна бібліотека України», започаткований Національним університетом «Києво-Могилянська академія» (НаУКМА) за підтримки уряду США. На думку організаторів проекту, до цього дня наука та освіта України перебували в майже повній інформаційній ізоляції. Для прикладу: щороку в державі випускається 600 наукових природничих видань, але з них у міжнародних базах даних є трохи більше, ніж 20!

Причиною є тотальна бідність, адже для всього світу мережа наукової інформації є платною, тому для роботи з нею університети розвинених держав витрачають декілька мільйонів доларів щорічно.

Проект «Електронна бібліотека...» знімає цю проблему і дає змогу українським дослідникам «і світ подивитися, і себе показати», як вважає ректор НаУКМА С. Квіт. «Всі, хто працює в навчальних закладах, знайомі з такою ситуацією: коли ми їдемо до зарубіжних університетів, на семінари, конференції, вертаємося з повними валізами, флешками скопійованих даних, щоб тут їх використовувати. Але цей проект дає нам змогу користуватися досягненнями з усіх галузей знань. У майбутньому завдяки ньому наші науковці отримають змогу більше публікуватися у закордонних виданнях, ділитися власними здобутками, тобто це двосторонній зв'язок», – зазначає ректор.

Щоправда, реалізувати все це досить-таки дорого. Перший рік проекту обійдеться у півтора мільйона доларів: це кошти вишів-учасників, представників українського бізнесу та Агентства США з міжнародного розвитку.

Інтерес своєї держави у проекті Посол США в Україні В. Тейлор пояснив так: «Це дуже важливий день для України, але й не менш важливий день і для Сполучених Штатів. Ми раді бути партнерами у цьому проекті. Він поєднав три українські університети з американськими, з університетами інших держав. Дивіденди від цього проекту ми всі отримуватимемо ще багато років».

Наразі український уряд не виділяє коштів на розвиток «Електронної бібліотеки». Але заступник міністра освіти і науки України М. Стріха заявив, що це питання вже вирішується, бо доступ до світової інформації для науковця – життєво необхідний.

Як зазначила голова ради директорів проекту М. Фаріон, чим кращий доступ до інформації, тим вищий рівень розвитку науки. «Цей проект не лише постачатиме потрібну інформацію та знання, яке є у світі, але й оформить так звані Центри Знань для корист-

тування нею. Вони залучать до співпраці науковий, освітній, культурний, технічний сектори суспільства. Але це буде ґрунтовна переорієнтація мислення, яка зараз дуже потрібна у цій державі...», – наголошує пані Фаріон.

Сьогодні користувачі «Електронної бібліотеки України» мають доступ до 40 тис. книжок та періодичних видань світу, датованих 1924–2009 роками. Доступ до віртуальної бібліотеки безкоштовний через Інтернет-мережі навчальних закладів-учасників: НаУКМА, Чернівецького та Харківського національних університетів. На черзі Донбас та Крим. До кінця року до проекту долучаться провідні ВНЗ усіх регіонів України, а їхні видання та роботи науковців з'являться у спеціальних розділах світової бази даних.

* * *

21 квітня в Парижі, у штаб-квартирі ЮНЕСКО, відбулася урочиста церемонія відкриття першої Всесвітньої електронної бібліотеки (World Digital Library; ВЕБ), що забезпечує безкоштовний доступ до культурної спадщини різних країн світу. Формуванням бібліотеки займалися організації з 19 країн. Ознайомитися з архівами бібліотеки, а це рідкісні книги, манускрипти, карти, плакати, марки, фільми, аудіо- і відеозаписи, фотографії та ін. матеріали, що зберігаються в національних бібліотеках низки держав, зможе будь-який користувач Інтернету. На даний момент у каталог ВЕБ входить понад 1 тис. примірників, однак він постійно поповнюється. Документи можна дивитися посторінково, збільшувати та зменшувати зображення; деякі з них – скачувати.

Пошук на веб-сайті вестиметься 7 мовами – англійською, арабською, іспанською, китайською, португальською, російською та французькою. Віртуальні експонати представлено 40 мовами.

ВЕБ спочатку створювалася на базі Бібліотеки Конгресу США, в якій на сьогоднішній день зберігається 26 млн. документів. Однак за останні чотири роки до проекту приєдналися бібліотеки та національні архіви ряду інших країн. Проект ВЕБ фінансується виключно на приватні кошти. Наприклад, компанія Google на початковому етапі внесла в нього 3 млн. доларів.

Зазначимо, що раніше Google оголосив про запуск мобільної версії сервісу Book Search, за допомогою якого користувачі мобільних телефонів зможуть одержати повний доступ до 1,5 млн. оцифрованих книг.

Підготував **Ю. Ворона**
за матеріалами сайтів <http://www.radiosvoboda.org>
та <http://www.NEWSru.com>